

Frönäset i Åre

Arkeologisk efterbesiktning
inom ödesbölet L1946:5134

Åre socken och kommun, Jämtlands län

Kristina Jonsson

RAPPORT – JAMTLI 2022:9
ISSN 1654-2045

Utgivning och distribution:

Jamtli

Box 709

831 28 Östersund

Tel. 063 - 15 01 00

© Jamtli 2022

Redigering och layout av framsida: Lena Ljungkvist

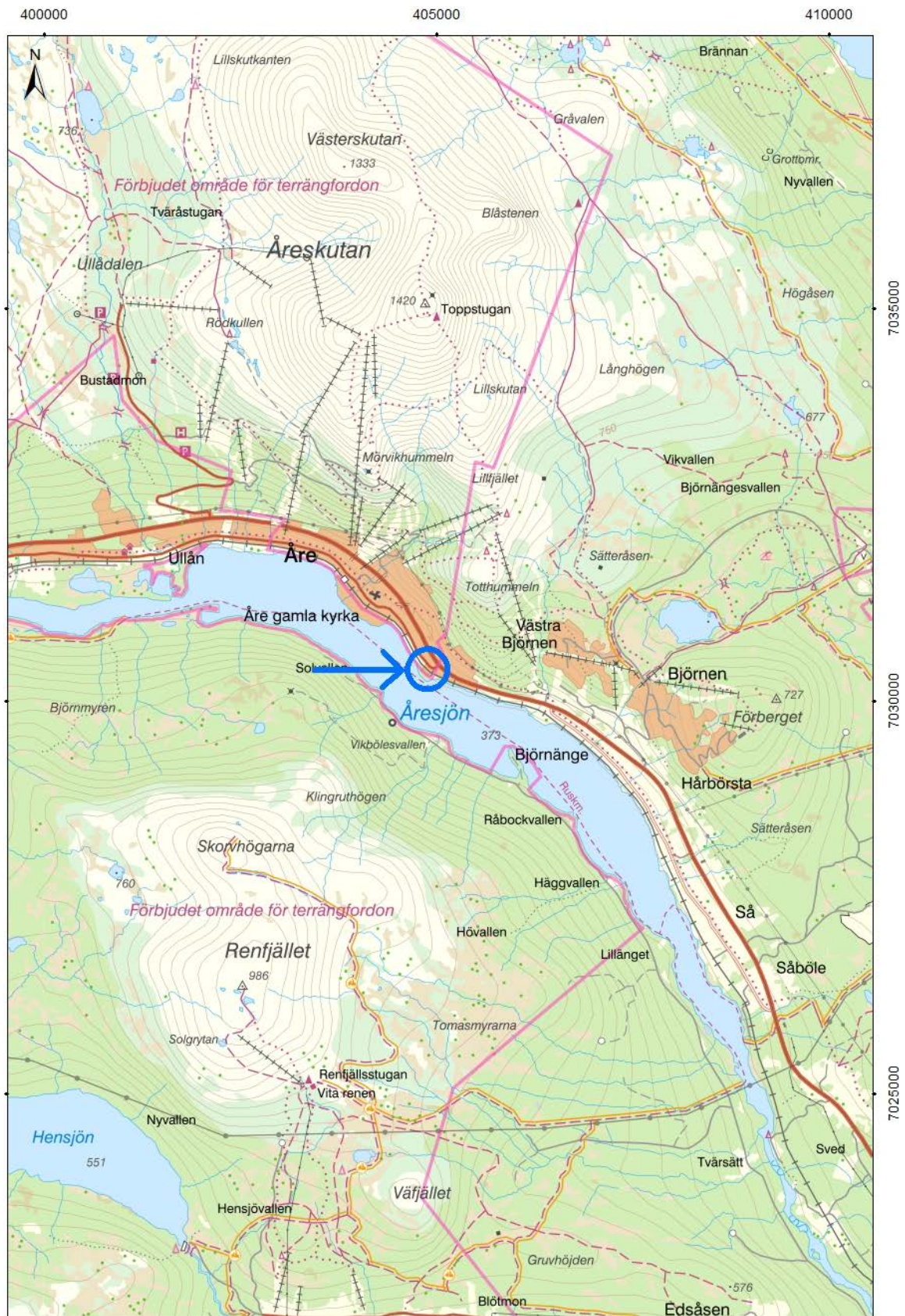
Jamtli medger spridning av dokumentationsmaterialet med Creative Commons-licensen CC BY, undantaget Lantmäteriets kartor samt annat upphovsrättsskyddat material.

Länsstyrelsens diarienummer: 431-8845-2021

ISSN 1654-2045

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Bakgrund	1
Undersökningens bakgrund och syfte	1
Fornlämnings- och områdesbeskrivning	1
Metod, genomförande och resultat	1
Administrativa uppgifter.....	3

Figur 1. Översikt över undersökningsområdets läge, markerat med en blå ring och en pil. Underlagskarta från Lantmäteriet (Topografiska webbkartan). Skala 1:75 000.

Sammanfattning

Med anledning av att Trafikverket skulle genomföra säkerhetshöjande åtgärder i form av stängsling vid järnvägen i Åre har Stiftelsen Jamtli utfört en arkeologisk efterbesiktning. Uppdraget skulle enligt överenskommelse utföras som en schaktningsövervakning i samband med markingreppen, men Jamtli fick inte besked om när dessa ägde rum så berörda ytor fick inspekteras i efterhand. Markingreppen gjordes inom den möjliga fornlämningen L1946:5134 i Åre socken, Åre kommun. Lämningen utgörs av fossil åkermark (rester av ett ödesböle). Vid besiktningen kunde inga skador på lämningen konstateras, och inga ytterligare åtgärder bedömdes nödvändiga.

Bakgrund

Undersökningens bakgrund och syfte

Med anledning av att Trafikverket skulle genomföra säkerhetshöjande åtgärder i form av stängsling vid järnvägen i Åre, inom vad som klassats som en möjlig fornlämning (L1946:5134), har Stiftelsen Jamtli utfört en arkeologisk efterbesiktning. Uppdraget skulle enligt överenskommelse utföras som en arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning i samband med de planerade markingreppen, men Jamtli fick inte besked om när dessa ägde rum så berörda ytor fick besiktigas i efterhand.

Syftet med den planerade arkeologiska schaktningsövervakningen var att fastställa och dokumentera eventuella bevarade lämningar i järnvägens omedelbara närhet. Därvid skulle lämningarnas karaktär, datering, utbredning och komplexitet dokumenteras och eventuella fornynd tillvaratas.

Efterbesiktningen utfördes under en dag i augusti månad 2022 av arkeolog Kristina Jonsson som även har sammanställt denna rapport.

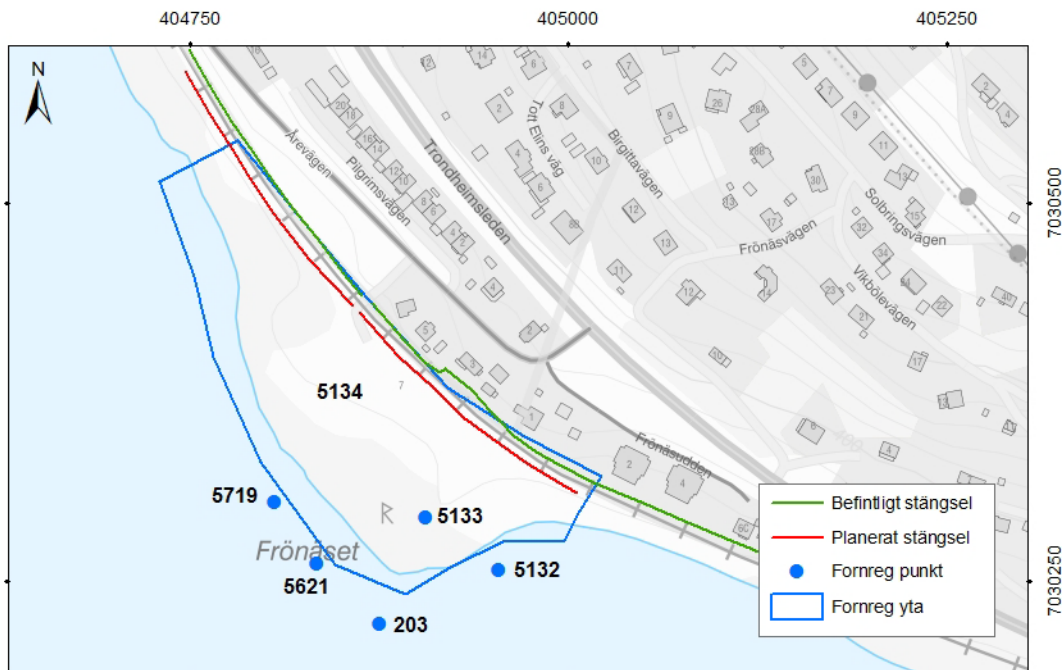
Fornlämnings- och områdesbeskrivning

Undersökningsområdet ligger på Frönäset, ett näs på Åresjöns norra sida beläget mellan centrala Åre och Björnänge (figurer 1 och 2). Hela Frönäset är registrerat som en möjlig fornlämning (L1946:5134), bestående av fossila terrasserade åkrar som utgör rester av ett ödesböle. I den södra delen av näset finns även en gravhög registrerad (L1946:5133), och längs strandkanten i vad som idag ser ut att ligga under vatten finns fyndplatser av kvarts, avslag och skärvsten (möjliga stenåldersboplatser L1945:203, L1946:5132, L1946:5621, L1946:5719).

Metod, genomförande och resultat

Undersökningen genomfördes som en efterbesiktning av redan utförda markarbeten. Då stängsel redan finns på norra/östra sidan av järnvägen upp mot bebyggelsen i området var det endast längs spårets södra/västra sida mot Frönäset som nya arbeten hade gjorts.

I den norra halvan av den fossila åkermarken hade marken banats av längs banvallen, från vallens fot och upp till fem meters bredd västerut (figur 3). Endast grässvålen var borttagen ned till ca 0,1 meters djup, och i ytan låg recent avfall. Inga äldre lämningar kunde konstateras ha blivit berörda. Möjligen motsvarar den plana yta som nu markberetts en äldre åkerterrass.

Figur 2. Översikt över undersökningsområdet med lämningar i Fornreg samt befintligt och planerat stängsel markerade. I lämningsnumret anges endast de sista siffrorna på planen. Underlagskarta från Lantmäteriet (Topografiska webbkartan). Skala 1:5 000.

Längs spåret i den södra halvan av den fossila åkermarken var markingreppen mer begränsade, avbanning av grässvål hade endast gjorts i vissa mindre partier på upp till två meters bredd. Inte heller i denna del av området kunde spår av äldre lämningar ses.

Längs hela sträckan inom den fossila åkermarken har även spontning för stolpar gjorts med jämna mellanrum. Dessa hål var ca 0,15 meter i diameter och det var därmed inte möjligt att se huruvida de kan ha skadat lämningar som ligger djupare ned än ca 0,2 meter.

Inga ytterligare arkeologiska åtgärder bedöms nödvändiga.

Figur 3. De markberedda områdena, det norra partiet till vänster och det södra till höger. Fotograferat mot nordväst av Kristina Jonsson.

Administrativa uppgifter

Länsstyrelsens diarienummer:	431-8845-2021
Jamtis diarienummer:	92-2021-F5CC
Undersökningstid:	22 augusti 2022
Personal:	Kristina Jonsson
Undersökt yta:	330 löpmeter
Läge och koordinater:	X 7030430, Y 404860
Koordinatsystem:	Sweref 99TM
Höjdsystem:	-
Dokumentationsmaterial:	-
Fynd:	-

RAPPORTSERIE – JAMTLI, 2022

ISSN 1654-2045

- 2022:1 Flygfotografering vid Juvuln, Tibrandshögen och Odensala – en metodstudie för användning av drönare i kulturmiljövård och arkeologi
Karl-Johan Olofsson
- 2022:2 Ströms kyrka. Utvändig restaurering, 2021
Henrik Ylikoski
- 2022:3 Ströms kyrka. Ombyggnad under läktaren, 2021
Henrik Ylikoski
- 2022:4 Ovikens gamla kyrka. Utvändig restaurering, 2021
Henrik Ylikoski
- 2022:5 Stensättningen vid Rogenstugan. Arkeologisk undersökning av Tännäs 620:1 (L1946:9073)
Anna Engman
- 2022:6 En fångstgrop i Ramundberget
Kristina Jonsson
- 2022:7 Slagg vid Slagsån
Kristina Jonsson
- 2022:8 Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning inom bytomt/gårdstomt L1947:1117/Hackås 153:2
Annabell Fogelberg
- 2022:9 Frönäset i Åre. Arkeologisk efterbesiktning inom ödesbölet L1946:5134
Kristina Jonsson